

HANDLETANKEN FOR
LOKALT DEMOKRATI

Styrk demokratiet

12 anbefalinger fra
Handletanken for Lokalt Demokrati

Resumé

Handletankens 12 anbefalinger

Aarhus Kommune har sat demokratiet og den demokratiske deltagelse på dagsordenen. På foranledning af rådmanden for Kultur og Borgerservice, Rabih Azad-Ahmad, blev der i 2019 nedsat en handletank med det formål at invitere relevante aktører til at arbejde sammen om, hvordan det lokale demokrati i Aarhus Kommune kan opretholdes og styrkes.

Handletanken for Lokalt Demokrati har i de seneste knap to år fungeret som et eksperimentarium, hvor demokratiet er blevet trykprøvet i forskellige eksperimenter, aktiviteter og dialoger med henblik på at finde nye veje til engagement og deltagelse i det lokale demokrati. De 12 anbefalinger, som du kan læse i det følgende, er resultatet af det arbejde.

En væsentlig forudsætning for demokratiet er, at vi taler sammen, argumenterer for vores synspunkter og respekterer andre. Derfor anbefaler Handletanken for Lokalt Demokrati som det første, at vi taler og skriver, så det er til at forstå for modtagerne.

Den anden anbefaling følger direkte i forlængelse, nemlig at vi alle tager et ansvar for debatten. I dag er debatten rykket ud af forsamlingshusene og ind på de sociale medier, men der er gået noget tabt undervejs, og tonen er alt for ofte langt over stregen. Vi har allesammen et ansvar for, at debatten er åben og inviterer mange ind. Medier, politikere, kommunale institutioner og andre, der faciliterer en debat på f.eks. sociale medier, har et særligt ansvar for at sikre den gode tone.

Handletanken foreslår, at vi i Aarhus giver hinanden håndslag på, at vi vil sikre den gode debattone her i byen og stå sammen om at styrke den demokratiske samtale. Handletanken opfordrer desuden til, at de lokale mediers rolle styrkes, da medierne er helt afgørende for den demokratiske samtale, det åbne samfund og oplysning. Dette er anbefaling 3.

Afstanden fra borgere til byråd kan virke lang, og derfor er Handletankens 4. anbefaling, at borgerne får en mere direkte adgang til byrådet. Det kan ske ved forsøg med flere former for borgerinddragelse, borgerting og spørgetid. Samtidig opfordrer Handletanken i anbefaling 5 byrådet og kommunen til at møde borgerne, hvor de er. Det kan handle om at holde et dialogmøde i oplandet, bruge de digitale muligheder og i det hele taget sætte sig mere ind i borgernes sted. Og at lytte, så ikke kun dem, der råber højt, bliver hørt, men så alle bliver hørt og bruger deres stemme. Det gælder også ved valgene, hvor der er grupper som f.eks. hjemløse, der traditionelt har en lav valg deltagelse. Det er tanken bag anbefaling 6 og 7.

Foreningerne og det frivillige arbejde er limen i demokratiet, og det er vigtigt, at de frivillige får mulighed for at gøre det, som motiverer dem. At deres indsats anerkendes og respekteres for den værdi, den har i sig selv og for samfundet. Det er budskabet i anbefaling 8. Men de frivillige fællesskaber fungerer kun, hvis der er fysiske steder at mødes.

Demokratiet udfoldes bedst, når borgerne kan mødes, sådan som vi har lang tradition for i Danmark. Derfor anbefaler Handletanken i anbefaling 9, at de fysiske mødesteder i Aarhus Kommune prioriteres højere. Det gavner blandt meget andet demokrati, foreningsliv og idræt.

Anbefaling 10 handler om at motivere flere til at deltage aktivt i foreningslivet som frivillige.

Handletankens anbefaling 11 opfordrer til at styrke demokratiets maskinrum – de lokale parti-foreninger. Der skal være mere stolthed over det politiske arbejde, så der kommer stærkere kandidater til valgene og flere til at løse de demokratiske opgaver. Samtidig mener Handletanken, at vi som samfund skal være åbne for nye former for fællesskaber og gribe de spændende muligheder, det giver at mødes på andre møder. Det er budskabet i anbefaling 12. Det kan være gennem mere fleksible og individuelle muligheder for at dyrke sin interesse eller helt uorganiserede fællesskaber. Demokratiet er konstant under udvikling, så længe vi udfordrer det og både tænker nyt og bevarer det, der virker.

På de følgende sider kan du læse et resume af Handletankens 12 anbefalinger. Der findes også en elektronisk og en trykt udgave af anbefalingerne, der indeholder mere dybdegående beskrivelser. Du kan finde den elektroniske udgave og meget mere på: fremtidensdemokrati.aarhus.dk.

01

Tal og skriv, så det er til at forstå

Anbefaling

Offentlige myndigheder bruger ofte et sprog, som kan være svært at forstå. Derfor anbefaler Handletanken, at Aarhus Kommune går forrest med at kommunikere, så det er til at forstå.

Vi foreslår, at Aarhus Kommune følger tre principper:

- Vær meget konkret – og brug gerne eksempler og levende billeder.
- Fortæl kun det relevante og det vigtigste for din modtager.
- Brug ord, som din modtager forstår.

02

Tag ansvar for debatten på de sociale medier

Anbefaling

Tonen på de sociale medier er for hård. Derfor anbefaler Handletanken, at Aarhus Kommune sammen med lokale medier, uddannelsesinstitutioner og evt. andre relevante aktører i byen laver en Aarhus-model for god tone i debatten på de sociale medier. Der skal arbejdes for, at så mange som muligt tilslutter sig.

Vi foreslår, at modellen:

- understreger, at alle har et ansvar for tonen i debatten på de sociale medier. Det gælder brugere, medier, organisationer og politikere.
- indeholder 3–5 fælles regler og pligter for

god tone, som gælder for alle, der bruger kommunens og samarbejdspartners sociale medier.

- indeholder en forpligtelse til at tage ansvar for tonen på egne sociale medier. Organisationen skal fortælle, hvordan den vil tage ansvaret på sig. Det kan man f.eks. gøre ved at have en vært, der sammen med brugerne skal sørge for en god tone i samtalen.

03

Styrk de lokale medier

Anbefaling

De lokale medier er udfordrede. Derfor anbefaler Handletanken, at byrådet sammen med de lokale medier holder et debatmøde om, hvad de lokale medier betyder for demokratiet i Aarhus. Vi foreslår, at drøftelsen handler om borgernes nye medievaner, de lokale mediers trængte økonomi og kommunens samspil med de lokale medier.

Vi foreslår, at drøftelsen leder til forslag, som:

- styrker de lokale medier – gamle såvel som nye.
- øger kommunens fokus på nye medier og borgernes nye medievaner.
- sikrer åbenhed, transparens og godt samarbejde med de lokale medier.

04

Giv borgerne mere direkte adgang til byrådet

Anbefaling

Borgerne efterspørger større indflydelse på kommunalpolitikken. Derfor anbefaler Handletanken, at byrådet giver borgerne en mere direkte adgang til at få deres idéer og forslag diskuteret af byrådet.

Vi foreslår, at byrådet afprøver forskellige metoder til at give borgerne en mere direkte

adgang til byrådet. Det kan f.eks. være ved at lave forsøg med spørgetid før byrådsmøder eller ved at afprøve metoder som borgerforslag, borgersamlinger og borgerting.

Vi foreslår, at kommunen kommunikerer mere og bedre om de muligheder, som allerede findes for at få adgang til byrådet, byrådspolitikerne og de politiske sager i kommunen.

05

Mød borgerne, hvor de er

Anbefaling

Flere borgere skal give deres mening til kende. Derfor anbefaler Handletanken, at byrådet møder borgerne, hvor de er, når de inddrager borgerne.

Vi foreslår, at byrådet tilrettelægger borgerinddragelsen ud fra borgernes behov og fjerner barrierer for, at borgerne har mulighed for og lyst til at deltage.

Vi foreslår, at kommunen bliver bedre til at sætte sig i borgernes sted og tilpasse borgerinddragelsen til borgernes virkelighed. Det kan f.eks. gøres ved at:

- placere fysiske møder der, hvor borgerne befinder sig rent geografisk.

- afholde møder på tidspunkter, hvor borgerne har mulighed for at deltage.
- samarbejde med borgergrupper og lokale medier om borgermøder mv.
- visualisere den problemstilling, som drøftes, f.eks. ved at tage ud og se noget fysisk eller se en video og billeder.
- benytte de digitale kanaler, som bedst når ud til målgruppen.
- bruge digitale møder til at nå personer, som har svært ved at deltage i fysiske møder, f.eks. pga. geografisk afstand eller fysisk eller psykisk nedsættelse af funktionsevnen.
- reducere bureaukrati og fjerne tekniske udfordringer, så det bliver nemt for alle at deltage både fysisk og digitalt.

06

Lyt, så alle stemmer bliver hørt

Anbefaling

De borgere, som kun i mindre grad deltager i det lokale demokrati, skal også høres. Derfor anbefaler Handletanken, at byrådet gør en særlig indsats for at lytte til og engagere de demokratiske minoriteter.

Vi foreslår, at der bliver lavet et forsøg med at nedsætte et forum for socialt udsatte, som får

mulighed for i næste byrådsperiode at sende to indstillinger, som byrådet skal behandle. Forummet skal selv kunne vælge, hvilket emne de ønsker at stille et forslag om i byrådet.

Vi foreslår, at forummet bliver faciliteret og sekretariatsbetjent af en relevant organisation i civilsamfundet.

07

Ræk ud, så alle bruger deres stemme

Anbefaling

Flere skal stemme ved valgene. Derfor anbefaler Handletanken, at byrådet fortsat gør en særlig indsats for at få dem, der i mindre grad deltager i demokratiet, til at stemme ved valgene.

Vi foreslår, at kommunen fortsat laver målrettede indsatser for at få de grupper, som traditio-

nelt har en lav valgdeltagelse, til at bruge deres stemme ved valgene.

Vi foreslår, at kommunen husker at lave indsatser for de grupper, der ikke tidligere er lavet indsatser for, f.eks. hjemløse, unge uden for arbejdsmarkedet og ældre over 70 år.

08

Lad frivillige arbejde frivilligt

Anbefaling

Foreningerne bidrager til at løse samfundsmæssige opgaver med frivillige kræfter. Handletanken anbefaler, at byrådet anerkender og respekterer, at det frivillige arbejde er frivilligt.

Vi foreslår, at Aarhus Kommune og det folkeoplysende område drøfter og kommer med forslag til, hvordan det frivillige engagement

bliver anerkendt og respekteret, særligt når byrådet har politiske dagsordner, som de ønsker, at foreningerne skal bidrage til at løfte.

Vi foreslår, at Aarhus Kommune i højere grad understøtter de frivillige, når der skal løses komplekse opgaver, hvor der er behov for en specialiseret viden.

09

Husk, at det lokale demokrati har brug for fysiske mødesteder

Anbefaling

Aarhus mangler fysiske mødesteder. Derfor anbefaler Handletanken, at byrådet sikrer fysiske mødesteder for lokale fællesskaber.

Vi foreslår, at Aarhus Kommune prioriterer lokale fysiske mødesteder i byudviklingen, såsom idrætsfaciliteter, biblioteker og medborgerhuse.

Vi foreslår, at Aarhus Kommune synliggør muligheden for at booke byens eksisterende mødesteder med ledig kapacitet.

10

Motivér flere til at blive frivillige

Anbefaling

Der er brug for flere frivillige i foreningslivet. Derfor anbefaler Handletanken, at kommunen og foreningslivet arbejder sammen, for at flere får lyst til at være aktive i foreningslivet som frivillige.

Vi foreslår, at Aarhus Kommune og foreningslivet undersøger, hvordan de sammen kan arbejde med strategier, der kan give flere lyst til at engagere sig som frivillige eller påtage sig bestyrelsesposter.

11

Styrk de lokale partiforeninger

Anbefaling

De lokale partiforeninger er udfordrede. Derfor anbefaler Handletanken, at byrådet tager en temadrøftelse af de lokale partiforeningers problemer og udfordringer. Drøftelsen kan f.eks. lede til:

- Forslag til at styrke de lokale partiforeninger.
- Forslag til samarbejde mellem partiforeningerne om rekruttering, arrangementer osv.

- Forslag til landsdækkende konference og lokale møder om partiernes situation.
- Forslag til samarbejde med det øvrige foreningsliv om medlemsrekruttering, rekruttering af medlemmer til bestyrelsesarbejde osv.
- Forslag til at skabe respekt og stolthed omkring partimedlemskab.

12

Åbn for andre fællesskaber

Anbefaling

Der er en stigende efterspørgsel efter individuelle og fleksible muligheder for at dyrke interesser og aktiviteter. Derfor anbefaler Handletanken for Lokalt Demokrati, at byrådet sammen med foreningslivet åbner sig mod andre former for fællesskaber end de traditionelle foreningsfællesskaber.

Vi foreslår, at Aarhus Kommune og foreningslivet etablerer kontakt til relevante uorganiserede fællesskaber, såsom netværk, hverdagsaktivister og lignende, med henblik på at udvikle nye samarbejder med værdi for alle parter.

Vi foreslår, at Aarhus Kommune og det folkeoplysende område samarbejder om at skabe mere fleksible muligheder, for at alle kan dyrke deres interesser og aktiviteter i foreningerne.

Medlemmerne af Handletanken for Lokalt Demokrati

Trine Nielsen, formand

Rektor, Danmarks Medie- og Journalisthøjskole
(2019–2021)

Anne Thorø Nielsen

Udviklingschef, FO-Aarhus

Jan Schouby

Chefredaktør, Århus Stiftstidende

Silas Harrebye

Lektor, RUC

Sten Tiedemann

Rektor, Folkeuniversitetet

Jens Mikkel Madsen

Bassist og komponist

Nina Frøjk Hansen

Formand, Århus Ungdommens Fællesråd,
medlem af KFUM og KFUK's hovedbestyrelse

Jane Sandberg

Museumsdirektør, Enigma – Museum for
post, tele & kommunikation

Jens Bundgaard

Formand, Idrætssamvirket Aarhus

Niels Bjørnø

Regions- og korshærsleder, Kirkens Korshær

Ditte Bloch Noer

Udviklingschef, Mino Danmark

